

GÖZƏLLİK SALONU VƏ BƏRBƏRXANA BİZNESİ

*Kiçik Sahibkarlar
Üçün Bələdçi*

GÖZƏLLİK SALONU VƏ BƏRBƏRXANA BİZNESİ

Kiçik Sahibkarlar Üçün Bələdçi

Bakı - 2014

**Gözəllik salonu və bərbərxana biznesi: Kiçik sahibkarlar
üçün bələdçi.** Bakı 2014, 48 səh

Müəllif: Rövşən Ağayev

Redaktor: Azər Mehtiyev

*“Bu nəşr Amerika xalqının USAID vasitəsilə göstərdiyi səx-
avətli dəstəyi nəticəsində ərsəyə gəlmişdir. Bu nəşrin məzmununa
görə İqtisadi Təşəbbüslərə Yardım İctimai Birliyi məsuliyyət
dayışır. Burada ifadə olunan fikirlər USAID-in və ya Amerika
Birləşmiş Ştatları Hökumətinin mövqeyini əks etdirməyə bilər”*

ISBN 9952-978-

© İqtisadi Təşəbbüslərə Yardım İctimai Birliyi

İçindəkilər

Ön söz	4
Giriş	5
Bölmə I. Kiçik sahibkarların fəaliyyətini tənzimləyən hüquqi prosedurlar	7
1. <i>Biznes fəaliyyətin dövlət qeydiyyatına alınması</i>	7
2. <i>Əmlak üzərində mülkiyyət və ya icarə hüququnun rəsmiləşdirilməsi</i>	9
3. <i>Vergi və sosial sığorta öhdəliklərinin icrası</i>	18
4. <i>İşçi qüvvəsindən istifadənin rəsmiləşdirilməsi</i>	20
5. <i>İşçilərin dövrü tibbi müayinəyə cəlbinin təmin olunması, salon və bərbərxanaların sanitar- gigiyenik qaydalara uyğunluğunun yoxlanılması</i>	21
6. <i>Bərbər salonlarının təşkili və fəaliyyəti üzrə dövlət standartlarının tətbiqi</i>	22
7. <i>Dövlət orqanlarına hesabatların təqdim edilməsi</i>	24
Bölmə II. Gözəllik salonu və bərbərxana biznesi ilə məşğul olanlar üçün ən mühüm hüquqi-normativ sənədlər	25
Bölmə III. Gözəllik salonu və bərbərxana biznesi ilə bağlı peşə hazırlığı imkanları	27
Bölmə IV. Sahibkarlar üçün faydalı məlumatlar: biznes-planı necə tərtib etməli, krediti necə əldə etməli?	28
Bölmə V. Avadanlıq və ləvazimatlar barədə məlumat	34
Bölmə VI. Sahibkarlar üçün faydalı linklər	41
Bölmə VII. Gözəllik salonları və bərbərxana biznesinin təşkili ilə bağlı dövlət standartları	42
Bölmə VIII «Gözəllik salonu» biznesinin üzləşdiyi tipik inzibati maneələr və çıxış yolları	45

ÖN SÖZ

Bu bələdçi Amerika Birləşmiş Ştatları Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin (USAİD) maliyyələşdirdiyi “Azərbaycanda Kiçik Sahibkarlığın İnkişafına Dəstək” layihəsi çərçivəsində hazırlanmışdır. Layihənin məqsədi Azərbaycanda kiçik sahibkarlıq mühitinin daha da yaxşılaşdırılmasıdır. Bu məqsədlə layihə çərçivəsində kiçik sahibkarlığın vəziyyəti və problemləri araşdırılır, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsinə, dövlət idarəetmə institutlarının gücləndirilməsinə dair təkliflər hazırlanır, konkret kiçik sahibkarlıq sahələrindəki maneə və çətinliklər təhlil edilir, qadınlarla biznesinin inkişafına dair tədqiqatlar aparılır və tövsiyələr hazırlanır və bir sıra digər vacib istiqamətlərdə işlər görülür. Layihənin icraçıları bunlardır: Sahibkarlığın və Bazar İqtisadiyyatının İnkişafına Yardım Fondu (aparıcı təşkilat), İqtisadi Təşəbbüslərə Yardım Mərkəzi, İqtisadi Tədqiqatlar Mərkəzi, Kiçik və Orta Müəssisələrin İnkişafına Yardım Mərkəzi, Gələcəyə Körpü Gəncə gənclər ictimai birliyi və Quba Xalça Dünyası Assosiasiyası.

Bu kitabça Azərbaycanda kiçik sahibkarlıq sahələrindən biri olan gözəllik salonları və bərbərxanalara həsr olunub. Burada qeyd edilən sahədə fəaliyyəti tənzimləyən hüquqi prosedurlar, əmlak üzərində mülkiyyət və ya icarə hüququnun rəsmiləşdirilməsi məsələləri, vergi və sosial sığorta öhdəlikləri, işçi qüvvəsindən istifadənin rəsmiləşdirilməsi qaydaları və bu sahibkarlıq sahəsinə aid bir çox digər məsələlər üzrə vacib məlumatlar əks etdirilib. Bələdçi həm bu sahədə fəaliyyət göstərən, həm də fəaliyyət göstərməyə hazırlaşanlar üçün faydalı mənbədir və müəlliflər ümid edirlər ki oxucular razı qalacaq.

GİRİŞ

Gözəllik salonu biznesi bütün dünyada kiçik və orta sahibkarlıq sektoruna daxildir. Adətən bu sahibkarlıq müəssisələrində işçilərin sayı bir neçə nəfərdən ibarət olur. Hətta inkişaf etmiş ölkələrdə də bir qayda olaraq ən böyük gözəllik salonlarının heyəti 20-25 nəfərdən çox deyil.

Biznesin bu növü mürəkkəb menecmentin və marketing texnologiyalarının tətbiqini, eyni zamanda start vəziyyətdə böyük sərmayə tələb etmir. Odur ki, adətən bu sektorda sərt rəqabət müşahidə olunur. Lakin gözəllik salonu biznesi digər xidmət növləri kimi ticarət və istehsal sektorundan fərqli olaraq müştəri uğrunda deyil, peşəkar işçilər uğrunda mübarizə aparır. Çünki bu biznesə müştərini məhz yaxşı xidmət təklif edən heyət qazandıra bilir.

Hazırda dünyada gözəllik salonu biznesi bazarında bir neçə seqment mövcuddur. Nisbətən ucuz və yüksək keyfiyyətli xidmətin olmadığı seqment sosial seqment hesab olunur. Qənaətcil (ekonom) seqmentdə keyfiyyət elə də aşağı olmasa da, xidmətlərin çeşidi məhdud olur. Bu bazarda «biznes-premium», «lüks» adlanan yüksək seqmentlərdə isə qiymətlərin bahalığı müşahidə olunsa da, müştərilər üçün xidmətlərin bütün çeşidləri təmin edilir, yüksək keyfiyyətli avadanlıqlardan və materillardan istifadə olunur.

Dünya təcrübəsinin araşdırılması göstərir ki, son illər gözəllik salonları təkcə xidmət təklif etmir, həmçinin ticarət obyektləri kimi fəaliyyət göstərir. Belə ki, həmin salonlarda kosmetolji və gigiyenik məmulatların satışı təşkil olunur və xidmət almaq üçün təşrif edən müştərilərə təklif edilir. Məhz bunun sayəsində gözəllik salonu biznesinin daha sürətlə genişləndiyi bildirilir.

Hələlik Azərbaycanda gözəllik salonu və bərbərxana biznesi geniş dövrüyə malik biznes sektoru deyil. Dövlət Statistika

Komitəsinin məlumatına görə, 2012-ci ildə əhaliyə göstərilən pulu xidmətlərin ümumi həcmində (5,8 milyard manat) gözəllik salonları və bərbərxana biznesinin payı 0.8 faiz və ya 48 milyon manat olub. Amma son 5 ildə xidmət dövriyyəsinin 2 dəfəyədək genişlənməsi onu göstərir ki, bu sektorun perspektivi var və xüsusilə də kiçik sahibkarlıq subyektləri üçün öz cəlbediciliyini qoruyub saxlayır.

Amma istənilən biznes sahəsinin inkişafı üçün bu sektorda çalışanların maraqlarını müdafiə etmək üçün yetərli hüquqi əsasların, onların mümkün qədər inzibati manelərdən yan keçməsinə təminat verən mexanizmlərin mövcudluğuna ehtiyac var. Heç şübhəsiz, kiçik biznes təmsilçilərinin də öz növbəsində qanunverciliyin onlara verdiyi hüquqlarla bağlı müfəssəl məlumatlı olması vacib şərtlərdəndi. Bu vəsait məhz həmin hüquqların öyrənilməsində gözəllik salonu və bərbərxana xidməti göstərən kiçik sahibkarlara bələdçilik etmək məqsədilə hazırlanıb.

Bölmə I.

Kiçik sahibkarların fəaliyyətini tənzimləyən hüquqi prosedurlar

1. *Biznes fəaliyyətin dövlət qeydiyyatına alınması*

Azərbaycanda gözəllik salonu və bərbərxana xidməti biznesi ilə məşğul olmaq üçün vergi orqanlarında qeydiyyatdan keçmək lazımdır. Kiçik sahibkarlıq subyektləri bir qayda olaraq fərdi sahibkar kimi dövlət qeydiyyatına düşməyə üstünlük verir. Fərdi sahibkarın dövlət qeydiyyatı üçün aşağıdakı formalardan birini seçmək mümkündür:

(i) Əyani qeydiyyat forması

Əyani formada müraciət etmək istəyən şəxs rəsmi qeydiyyatda olduğu yerin aidiyyəti üzrə vergi orqanına və ya ASAN xidmətə müraciət edir. Bunun üçün qeydiyyat orqanına aşağıdakı sənəd və məlumatlar təqdim edilir¹:

- ✦ *Fiziki şəxsin vergi uçotu haqqında Ərizə;*
- ✦ *fiziki şəxsin şəxsiyyətini təsdiq edən sənədin surəti;*
- ✦ *əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər isə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Miqrasiya Xidməti tərəfindən ona verilmiş vəsiqə.*

Əyani müraciət edildiyi gündən 2 gün ərzində şəxs qeydiyyat şəhadətnaməsini sənəd şəklində əldə edir.

¹<http://www.taxes.gov.az/modul.php?name=pages&page=beledchi&lang=>
http://www.asan.az/az/content/tree/235/kommersiya_huquqi_sexslerin_ve_vergi_odeyicilerinin_qeydiyyatı

http://www.taxes.gov.az/modul.php?name=pages&page=beledchi&lang Sahibkarni vergi bələdçisi

Həqiqətdə Qanunvericilik Bəyannamə E-Xidmətlər Bir Pəncərə Müraciətlər Statistika Faydahlı

Məntə lazımdır...

Xəbərlər

11.04.2014
"Sual-cavab" bölməsinin yeni bloku

09.04.2014
2014-cü ilin yanvar-mart aylarında Vergilər Nazirliyinin xətti ilə büdcəyə 1 milyard 762 milyon 520,6 min manat vəsait daxil olmuşdur

09.04.2014
2014-cü ilin 1-ci rübü ərzində vergi hüquqozomlarına qarşı mübarizə tədbirləri haqqında

Xəbərlər arxiv

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
VERGİLƏR NAZİRLİYİ
resmi internet sahəsi

Biz bəzər iqtisadiyyatın vergi yolu ilə tənçimlənməyək HEYDƏR ƏLİYEV

SAHİBKARIN
vergi bələdçisi

ON SÖZ
Hürmətli istifadəçilər! Bu bölməmiz kommersiya hüquqi şəxsin, xarici kommersiya hüquqi şəxsin filial və nümayəndəliyinin (bundan sonra – sadəcə hüquqi şəxsi) xüsusiyyətlərinə və ya bilavasitə fiziki şəxsi qismində gəlir əldə etmək istəyən şəxsin vergi orqanları ilə münasibətləri zaman zaman bəzi prosedurlar, habelə onların vergi öhdəlikləri barədə məlumat verir.

QEYDİYYAT MƏSƏLƏLƏRİ

I. Vergi ödəyicisinin vergi orqanında qeydiyyatı

- Fiziki şəxslərin qeydiyyatı
- Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı

II. Bank hesabının açılması/bağlanması

III. Filialın, nümayəndəliyinin və digər təsərrüfat subyektinin (obyektinin) ucota alınması/ ucotdan çıxarılması

IV. NKA-nın qeydiyyatı alınması/qeydiyyatdan çıxarılması

V. ƏDV məqsədləri üçün qeydiyyat/ ƏDV məqsədləri üçün qeydiyyatın ləğvi

VERGİ ÖDƏYİCİLƏRİNİN VERGİ ÖHDƏLİKLƏRİ

I. Qeyri-sahibkarlıq fəaliyyətindən əldə edilən gəlir üzrə fiziki şəxslərin vergi öhdəlikləri

II. Fərdi sahibkarlar, hüquqi şəxslərin vergi öhdəlikləri

1. Sadələşdirilmiş vergi ödəyicilərinin vergi öhdəlikləri
2. Gəlir vergisinin ödəyiciləri olan fərdi sahibkarların vergi öhdəlikləri
3. Hər hansı verginin ödəyiciləri olan hüquqi şəxslərin vergi öhdəlikləri
4. ƏDV ödəyicilərinin vergi öhdəlikləri

ƏLAVƏ MƏLUMATLARIN ALINMASI

Vergi qanunvericiliyi tərtibi ilə bağlı əlavə məlumatların alınması üçün Vergilər Nazirliyinin **195 Çağrı Mərkəzinə** və ya qeydiyyatda olduğunuz (yaşadığınız ərazi üzrə) vergi orqanının Vergi ödəyicilərinə xidmət strukturuna, eləcə də yaşadığınız şəhər və rayonda yerləşən Vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinə müraciət edə bilərsiniz.

(ii) Elektron qeydiyyat forması

Elektron formada qeydiyyat² müraciətin edildiyi gün aparılır və şəxs qeydiyyat şəhadətnaməsini (VÖEN) elektron formada həmin gün əldə edir. Lakin elektron qeydiyyat üçün elektron imza alınmalıdır. Elektron imza almaq üçün Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları nazirliyinə müraciət edilir və elektron imza sertifikatı alınır. Elektron imza sertifikatı zəruri sənədlər təqdim edildikdən sonra 2 gün ərzində verilir.

²http://www.taxes.gov.az/beledchi/beledchi/1.html

2. Əmlak üzərində mülkiyyət və ya icarə hüququnun rəsmiləşdirilməsi

Gözəllik salonu və ya bərbərxananı açmaq üçün müvafiq yer Əmlak aşağıdakı 3 formada əldə edilə bilər:

- ✦ yerin binanın icarəyə götürülməsi;
- ✦ hazır tikilinin alınması;
- ✦ xüsusi yerin binanın tikilməsi.

Hər 3 formanın özünəməxsus əldə etmə prosedurları və rəsmiləşdirmə qaydaları var.

(i) Yerin Binanın icarəyə götürülməsi. Biznesin təşkili məqsədilə tikili müvafiq yer dövlət, bələdiyyə və xüsusi mülkiyyətdən icarəyə götürülə bilər. Mülkiyyətçidən asılı olaraq torpağın icarəyə götürülməsi də fərqlənir.

Biznesin təşkili məqsədilə bina özəl mülkiyyət olduqda, sahibkar aşağıdakı bilgilərə malik olmalıdır:

- ✦ İcarəyə götürənlə (sahibkar) icarəyəverən (mülk sahibi) arasında rəsmi müqavilə bağlanmalıdır. Müqavilə ASAN xidmət vasitəsilə təsdiqlənərkən bir sıra sənədər təqdim olunmalıdır. Həmin sənədlərə daxildir: (i) əmlak üzərində mülkiyyət hüququnu təsdiq edən sənədin notariat qaydasında təsdiq edilmiş surəti; (ii) mülkiyyətçi nikahdadırsa, onun nikahı haqqında şəhadətnaməsi; (iii) daşınmaz əmlakın icarəyə verilməsinə ərin (arvadın) notariat qaydasında təsdiq edilmiş razılığı;
- ✦ Müqavilə ya icarəyə verən şəxslə icarəyə götürən şəxs arasında, ya da onların əvəzindən notariat qaydada etibarnamə verdikləri nümayəndələr imzalaya bilər;

- ✦ Müqavilənin təsdiqinə görə, dövlət rüsumu 80 manat, xidmətə görə tutulan haqq 12 manat təşkil edəcək.³

Dövlət mülkiyyətində olan bina icarəyə götürüldükdə, sahibkarın diqqət yetirməli olduğu vacib olan informasiyalar aşağıdakılardır:

- ✦ Dövlət mülkiyyətində olan bina (sahə) yalnız müsabiqə vasitəsilə icarəyə götürülə bilər⁴;
- ✦ Tikilinin müsabiqə vasitəsilə icarəyə verilməsi icarə müqaviləsi bağlanılmaqla Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi (Komitə) tərəfindən həyata keçirilir;
- ✦ Müsabiqənin keçirilməsi üçün Komitə tərəfindən müsabiqə komissiyası (Komissiya) yaradılır;
- ✦ Müsabiqənin keçirilməsi üçün müəssisənin aylıq start qiyməti müəyyən edilir. Müsabiqə keçirilməmişdən əvvəl müəssisəni icarəyə götürmək istəyən şəxs onun aylıq start qiymətinin 10%-i həcmində məbləği dövlət büdcəsinə ödəyir;
- ✦ Müsabiqədə iştirak etmək üçün Komissiyaya bir sarı sənədlər təqdim olunmalıdır. Bura ərizə (sifariş), obyektin aylıq start icarə haqqı məbləğinin 10%-i həcmində behin ödənilməsinə təsdiq edən sənəd, müsabiqə təklifi (bağlı zərfdə təqdim edilir, zərfin bağlı tərəfi sifarişçi tərəfindən imzalanır və (və ya) möhürlənir), hüquqi şəxslər üçün müəyyən olunmuş qaydada təsdiq edilmiş reyestrdən çıxarışın və nizamnamənin surəti, fiziki şəxslər tərəfindən şəxsiyyəti təsdiq edən sənədin surəti daxildir;
- ✦ Müsabiqənin nəticəsi elan olunduğu gündən 30 gün sonra açıqlanır. Qalib gəlmiş şəxslə 20 gün ərzində icarə müqaviləsi bağlanır. İcarə müqaviləsi bağlandıqdan sonra icarə hüququnun dövlət qeydiyyatı üçün DƏDRX-in ərazi idarələrinə müraciət olunur.

³http://www.asan.gov.az/az/content/index/173/care_muqavilesinin_tesdiqi

⁴<http://president.az/articles/272>

Gözəllik Salonu və Bərbərxana Biznesi: Kiçik Sahibkarlar Üçün Bələdçi

The screenshot shows the official website of the President of Azerbaijan, Ilham Aliyev. The page is in Azerbaijani and features a navigation menu with categories like 'BAĞ SƏHIYYƏ', 'XƏBƏRLƏR', 'SƏNƏDLƏR', 'ACƏRBAYCAN', 'PREZİDENT', 'ADMINİSTRASIYA', 'MÜRACƏTLƏR', 'QƏRƏRLƏR', and 'VİDEOLAR'. The main content area is titled 'SƏNƏDLƏR' and 'Sərəncamlar'. The article, dated 23 İyun 2010, is titled 'Daşınmaz dövlət əmlakı obyektlərinin müsabiqə əsasında icarəyə verilməsi qaydaları'. It details the process of leasing state-owned real estate objects through a competitive bidding process. The article is divided into sections: 'I. Ümumi müddəalar', '1.1. Bu Qaydalar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 6 İyun tarixli 586 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında dövlət əmlakının idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi üzrə Dövlət Programı"na və digər normativ hüquqi aktlara uyğun olaraq hazırlanmış və daşınmaz dövlət əmlakı obyektlərinin müsabiqə əsasında icarəyə verilməsi qaydalarını müəyyən edir.', '1.2. Bu Qaydalarda daşınmaz dövlət əmlakı obyektləri (bundan sonra-obyekt) dedikdə dövlət müəssisə və təşkilatlarına, habelə səhmlərinin tamamilə və ya nəzərət zərfinin dövlət mülkiyyətində saxlanılması barədə qərar qəbul edilmiş səhmdar cəmiyyətlərinə məxsus olan və icarəyə verilməsi mövcud qanunvericiliklə qadağan edilməyən bina, tikililər və qeyri-yaşayış sahələri nəzərdə tutulur.', '1.3. Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi (bundan sonra-Komitə) açıq müsabiqə vasitəsilə icarəyə verilən obyektlər barədə elan Komitənin rəsmi mətbuat orqanı olan "Mülkiyyət" qəzetində dərc etdirir.', '1.4. Bu Qaydalara uyğun olaraq daşınmaz dövlət əmlakı aşağıdakı hallarda (dövlət ehtiyatları üçün, habelə dövlət və itisəmi təşkilatların yerləşdirilməsi üçün nəzərdə tutulmuş obyektlər istisna olmaqla) Komitənin qərarı ilə açıq müsabiqə vasitəsilə icarəyə verilir: Komitə tərəfindən açıq müsabiqə vasitəsilə icarəyə verilməsi barədə qərar qəbul edilmiş obyektlər haqqında elan dərc olunduqdan sonra 10 gün ərzində obyektin icarəyə verilməsi barədə ən az 3 (üç) fiziki və (və ya) hüquqi şəxsin yazılı müraciəti daxil olduqda; icarəyə verilən obyektin məxsus olduğu müəssisənin spesifik fəaliyyət profilinə uyğun (mədəniyyət, səhiyyə, bədən tərbiyəsi və idman, təhsil, rabitə və mərasim xidmətləri göstərən müəssisələr, xalq bədii sənət müəssisələri, təsərrüfat hesabı elmi-tədqiqat, layihə-axtarış müəssisələri, gəncərin təhsili, fiziki və mədəni inkişafı ilə bağlı fəaliyyət göstərən obyektlər, yerli əhəmiyyətli istirahət parkları) təyinatı üzrə istifadə zərurəti yarananda; icarəyə verilən obyekt qanunvericiliklə icarəyə verilməsi mümkün olan tarix və mədəniyyət abidəsi

Biznesin təşkilə məqsədilə bina (sahə, yer) bələdiyyə mülkiyyətində olan tikili icarəyə götürüldükdə, sahibkar aşağıdakı hüquqi prosedurlara əməl etməlidir:

- ✦ Tikilinin (sahə, yer) icarəyə götürülməsi üçün bələdiyyə ilə müəssisəni icarəyə götürən arasında icarə müqaviləsi bağlanmalıdır;
- ✦ İcarə müqaviləsi bağlandıqdan sonra icarə hüququnun dövlət qeydiyyatı üçün ASAN Xidmətə müraciət olunmalıdır.

== | KİÇİK SAHİBKARLAR ÜÇÜN BƏLƏDÇİ

(ii) **Hazır tikilinin alınması.** Biznesin təşkili məqsədilə dövlət, bələdiyyə və xüsusi mülkiyyətdən olan hazır tikili alına bilər. Mülkiyyətçidən asılı olaraq hazır binanın satın alınması qaydaları⁵ aşağıdakı kimidir:

- ✦ əmlakın alqı-satqısı üçün mülkiyyəti satan şəxs əmlak üzərində hüququnu təsdiq edən sənədlə birlikdə əmlak üzərində yüklüüyün və ya həbsin olub-olmaması barədə Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi yanında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidmətinin verdiyi arayış təqdim edir;

⁵http://www.asan.gov.az/az/content/index/170/Da%5C%9F%4%B1nmaz_%C9%99mlak%C4%B1n_alq%C4%B1_satq%C4%B1_m%C3%BCqavil%C9%99sinin_t%C9%99sdiqi

- ✦ mülkiyyətçi nikahdadırsa, onun nikahı haqqında şəhadətnaməsi təqdim olunmalıdır;
- ✦ daşınmaz əmlakın satılmasına ərin (arvadın) notariat qaydasında təsdiq edilmiş razılığı olmalıdır;
- ✦ Alqı-satqı müqaviləsi ya mülkiyyət sahibi ilə onu alan şəxs arasında, ya da onların əvəzindən notariat qaydada etibarnamə verdikləri nümayəndələr imzalaya bilər;
- ✦ müqavilə üzrə əmlak ərə (arvada), uşaqlara, valideynlərə, babaya, nənəyə, nəvəyə, qardaşa, bacıya keçirsə – dövlət rüsumu 20 manat, xidmətə görə tutulan haqq – 3 manat ödənilir;
- ✦ müqavilə üzrə əmlak başqa şəxslərə keçirsə, Bakı şəhərində dövlət rüsumu – 200 manat, xidmətə görə tutulan haqq – 30 manat, digər şəhər və rayonlarda – dövlət rüsumu 80 manat, xidmətə görə tutulan haqq - 12 manat ödənilir.
- ✦ Satın alınan tikili bələdiyyə mülkiyyətində olduqda, sahibkarla bələdiyyə arasında alqı-satqı müqaviləsi bağlanır. Alqı-satqı müqaviləsi bağlandıqdan sonra tikiliyə mülkiyyət hüququnu dövlət qeydiyyatına aldırmaq üçün DƏDRX-in ərazi idarələrinə müraciət edilir.

(iii) Binanın tikilməsi. Gözəllik salonu və bərbərxana xidməti biznesi ilə məşğul olan sahibkarlar fəaliyyətlərinin təşkili məqsədilə bina tikmək istədikdə, bu proses aşağıdakı mərhələdən keçəcək⁶:

1-ci mərhələ - torpağın əldə olunması. Əgər sahibkarlıq məqsədilə bina tikintisi üçün dövlət torpağının satın alınması nəzərdə tutulursa, qüvvədə olan qanunvericilik dövlət torpaqlarının özəlləşdirilməsinin mümkünlüyünü ifadə etsə də, bu

⁶<http://e-qanun.az/print.php?internal=view&target=1&docid=22&doctype=1>

kateqoriyadan olan torpaqların alqı-satqı prosesini ətraflı olaraq tənzimləmir. Bu səbəbdən dövlət torpaqlarının özəlləşdirilməsi prosesini konkret göstərmək mümkün deyil. Amma dəqiq bilinən budur ki, sahibkarlıq məqsədilə bina tikintisi üçün dövlət torpağının satılmasına dair qərarları rayon (şəhər) icra hakimiyyəti başçıları verir və sahibkarlar həmin orqanlara müraciət etməlidirlər. Əgər bələdiyyə torpaqları satın alınacaqsa, bu halda aşağıdakı hüquqi prosedurlara əməl olunmalıdır⁷:

- ✦ Bələdiyyələrin hərrac və müsabiqələrə çıxardığı qeyri-kənd təsərrüfatı torpaqlarının alınması üçün binanın tikiləcəyi rayon (şəhər) hərrac komissiyasına müraciət olunmalıdır;
- ✦ Hərrac və müsabiqələr vasitəsilə bələdiyyədən sahibkarlıq məqsədilə tikinti təyinatlı torpaq sahəsi alındıqdan sonra alqı-satqı müqaviləsi bağlanır, torpağa mülkiyyət hüququnun dövlət qeydiyyatı üçün torpağın yeni mülkiyyətçisi tərəfindən DƏDRX-in ərazi idarələrinə müraciət olunur.

Xüsusi mülkiyyətdə olan torpağın alınması qaydasını tənzim edən ayrıca normativ akt yoxdur. Qanunvericiliyin⁸ təhlili əsasında xüsusi mülkiyyətdə olan torpağın alınması qaydasını müəyyən etmək olar. Həmin qaydalara əsasən:

- ✦ Xüsusi mülkiyyətdə olan torpaqlar torpağın mülkiyyətçisi ilə notarial qaydada bağlanmış alqı-satqı müqaviləsi əsasında alınır;
- ✦ Əgər torpaq Bakı şəhərindədirsə müqavilənin notarial qaydada təsdiq edilməsi üçün 200 AZN, digər şəhər və rayonlardadırsa 80 AZN dövlət rüsumu ödənilir;

⁷http://e-qanun.az/files/framework/data/2/c_f_2803.htm,

http://e-qanun.az/files/framework/data/1/f_1569.htm

⁸http://e-qanun.az/files/framework/data/2/c_f_2860.htm

- ✦ Notarial qaydada müqavilə bağlandıqdan sonra torpağa mülkiyyət hüququnun dövlət qeydiyyatı üçün torpağın yeni mülkiyyətçisi tərəfindən DƏDRX-in ərazi idarələrinə müraciət olunur.

2-ci mərhələ - torpaq üzərində mülkiyyət hüquqlarının dövlət qeydiyyatı. Torpaq üzərində mülkiyyət hüququnun qeydiyyatı ilə bağlı sahibkarların aşağıdakı məlumatları bilməsi vacibdir:

- ✦ DƏDRX-in regional idarəsinə (torpağın yerləşdiyi ərazi üzrə) müraciət olunur. Müraciət zamanı yeni mülkiyyətçinin ərizəsi, torpağın alqı-satqı müqaviləsi (notarial qaydada təsdiq edilmiş), torpaq sahəsinin planı və ölçüsü (DTXK tərəfindən hazırlanmış), dövlət rüsumunun ödənilməsi barədə qəbz dövlət əmlakının reyestrinə təqdim edilir;
- ✦ Sənədlər DƏDRX-in ərazi idarəsinə təqdim edildikdən sonra DƏDRX tərəfindən torpağın inventarlaşdırılması işləri həyata keçirilir. Inventarlaşdırma işləri ilə əlaqədar DƏDRX-in göstərdiyi xidmətlər üçün əlavə xidmət haqqı ödənilir;
- ✦ Xidmət haqqı sahibkarlıq məqsədilə tikinti təyinatlı torpağın sahəsindən asılı olaraq fərqlidir. Məsələn, torpaq sahəsi 10 kvadratmetrədək olduqda 60 manatadək, qədər olduqda 10 kvadratmetrədən 100 kvadratmetrədək olduqda isə 60 manatdan əlavə hər 10 manat xidmət haqqı ödənməlidir;
- ✦ Göstərilən sənədlər təqdim edildikdən sonra 20 gün ərzində yeni mülkiyyətçi DƏDRX tərəfindən mülkiyyət hüququnu təsdiq edən müvafiq reyestrdən çıxarışı və torpaq sahəsi üçün pasport və plan ölçü (texniki sənədlər) verir. Torpağa mülkiyyət hüququna dair dövlət reyestrindən çıxarışın verilməsi üçün 30 AZN, texniki sənədlərin verilməsi üçün isə 50 AZN dövlət rüsumu ödənilir.

3-cü mərhələ - binanın tikintisi üçün icazənin alınması.

Sahibkarlıq məqsədilə tikinti işlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı əsas prosedurlar aşağıdakılardır⁹:

- ✦ İcazə xarakterli sənəd olan inşaat pasportu alınmalıdır. İnşaat pasportu müəyyən olunmuş torpaq sahəsində tikinti işlərini aparmaq üçün müxtəlif orqanlardan alınan rəylərdən, icazələrdən ibarət sənədlər toplusudur. İnşaat pasportu şəhər (rayon) icra hakimiyyətlərinin memarlıq və tikinti şöbələri (idarələri) tərəfindən verilir;
- ✦ İnşaat pasportu üçün üzərində tikinti işləri aparılacaq torpaq sahəsinin mülkiyyətçisi müvafiq şəhər (rayon) icra hakimiyyətinə müraciət edir. Şəhər (rayon) icra hakimiyyətləri rəy və icazələrin alınması üçün müvafiq qurumlara müraciət edir və həmin sənədləri toplayır. Sənədlər toplanıldıqdan sonra şəhər (rayon) icra hakimiyyəti inşaat pasportunu torpağın mülkiyyətçisinə verir. İnşaat pasportunun alınması üçün 50 AZN dövlət rüsumu ödənilməlidir;
- ✦ İnşaat pasportu və tikinti üçün icazə haqqında qərar əldə edildikdən sonra tikiləcək binanın layihəsi hazırlanmalıdır. Layihələndirmə işi yalnız bu sahədə fəaliyyətə dair alınmış xüsusi razılığı (lisenziyası) olan hüquqi və ya fiziki şəxslər (layihəçi) tərəfindən aparıla bilər. Layihə hazır olduqdan sonra layihə sənədləri müəyyən edilmiş qaydada dövlət ekspertizasından keçməli və təsdiq olunmalıdır;
- ✦ Layihənin təsdiq edilməsini tərəflərin arasında bağlanmış müqaviləyə əsasən həm layihəçi, həm də torpağın mülkiyyətçisi tərəfindən həyata keçirə bilər. Layihə təsdiq olunması üçün şəhər (rayon) icra hakimiyyətinə təqdim edilir. Layihənin ekspertizası üçün 30 AZN, təsdiqi üçün 60 AZN dövlət rüsumu ödənilir;

⁹<http://e-qanun.az/print.php?internal=view&target=1&docid=22&doctype=1>

- ✦ Müəssisənin tikintisinə başlamazdan əvvəl tikinti üçün müvafiq texniki şərtlər alınmalıdır. Qanunvericilik texniki şərtlərin konkret hansı mərhələdə alınmalı olduğunu müəyyən etmir. Ümumiyyətlə isə texniki şərtlər tikinti işləri başlamamışdan əvvəl alınmalıdır. Texniki şərtlər tikiləcək olan müəssisəyə elektrik, qaz və su xətlərinin birləşdirilməsi üçün səlahiyyətli orqanlardan (Azərsu, Azəriqaz, Bakielektrikşəbəkə) alınır;
- ✦ Tikinti layihəsi təsdiq edildikdən sonra müəssisənin tikilməsi üçün tikinti işlərini aparacaq inşaatçı təşkilatla və ya subyektlə inşaat müqaviləsi bağlanır. Tikinti işlərini yalnız lisenziyası olan podratçı həyata keçirə bilər. Torpaq sahibi müəssisənin tikintisinə başlamazdan əvvəl yerli icra hakimiyyətindən tikinti-quraşdırma işlərinin aparılmasına icazə almalı və onun surətini podratçıya təqdim etməlidir;
- ✦ Tikinti işləri başa çatdıqdan və tikili istifadəyə tam hazır olduqdan sonra binanın istifadəyə qəbulu həyata keçirilir. Qəbul tikintini sifariş edənin müəyyən etdiyi qəbul komissiyası tərəfindən aparılır və istifadəyə qəbul aktı tərtib olunur.

4-cü mərhələ - tikilmiş bina üzərində hüquqların dövlət qeydiyyatı. Sahibkarlıq məqsədilə bina qəbul aktı əsasında təhvil alındıqdan sonra dövlət qeydiyyatına alınmalıdır. Dövlət qeydiyyatı üçün DƏDRX-in tikilinin yerləşdiyi ərazi üzrə yerli idarəsinə tikilinin mülkiyyətçisi tərəfindən müraciət olunur və aşağıdakı sənədlər təqdim edilməlidir¹⁰:

- ✦ ərizə;
- ✦ yerli icra hakimiyyəti orqanının tikinti işlərinin aparılmasına icazə verən qərarı (bina tikilərkən təqdim edilir);

¹⁰<http://www.emdk.gov.az/?/az/content/388/>

- ✦ binanın istifadəyə qəbul aktı (bina tikilərkən təqdim edilir);
- ✦ binanın və onun tərkib hissələrinin texniki sənədləri, plan-cizgisi;
- ✦ dövlət rüsumunun ödənilməsi barədə qəbz.

Tikiliyə mülkiyyət hüquqlarının qeydiyyatata alınması üçün mülkiyyətçi dövlət reyestrindən çıxarışın verilməsi üçün binaya dair texniki sənədlərin verilməsi üçün 50 AZN dövlət rüsumu ödənməsi tələb olunur. Bununla yanaşı, tikilinin (müəssisənin) inventarlaşdırılması üçün xidmət haqqı ödənilir. Xidmət haqqının məbləği Tarif (qiymət) Şurasının qərarı ilə müəyyən olunur. Bütün sənədlər təqdim edildikdən sonra müəssisəyə mülkiyyət və ya icarə hüququnu təsdiq edən dövlət reyestrində çıxarış və texniki sənədlər 20 gün ərzində verilir.

3. Vergi və sosial sığorta öhdəliklərinin icrası

Gözəllik salonu və bərbərxana biznesi ilə məşğul olanlar ya sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi, ya da ƏDV məqsədləri üçün qeydiyyatata alına bilərlər. Vergi qanunvericiliyinə¹¹ görə:

- ✦ Ardicıl 12 aylıq dövrdə vergi tutulan əməliyyatların həcmi 120 min manat və ondan az olan şəxslər sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi olmaq hüququna malikdirlər. Bu halda sahibkarlar mənfəət vergisi və ƏDV ödəməkdən azad olur, yalnız sadələşdirilmiş vergi ödəyir. Sadələşdirilmiş verginin dərəcəsi xidmət dövrüyyəsinin Bakı şəhəri üzrə 4%-i şəhər və rayonlarda 2%-i səviyyəsindədir;
- ✦ Ardicıl 12 aylıq dövrdə vergi tutulan əməliyyatların həcmi 120 min manatdan çox olan sahibkarlar ƏDV məqsədləri üçün qeydiyyatı alınır. Bu halda xidmət dövrüyyəsinin 18%-i həcmində ƏDV, mənfəətlərinin 20%-i həcmində

¹¹<http://e-qanun.az/print.php?internal=view&target=1&docid=12&doctype=1>

isə mənfəət vergisi ödəyirlər.

Gözəllik salonu və bərbərxana açan sahibkar təkbaşına işləyirsə, yəni müştərilərə bilavasitə özü xidmət göstərsə, o Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna fərdi sahibkar kimi icbari sosial ödəniş etməlidirlər. Ödənişin məbləği qüvvədə olan minimum əmək haqqına faiz nisbət ilə müəyyən olunur və hazırda aşağıdakı kimidir¹²:

- ✦ Bakı şəhərində - 21 manat;
- ✦ Sumqayıt və Gəncə şəhərlərində - 18.9 manat;
- ✦ Respublika tabeli digər şəhərlərdə - 16.8 manat;
- ✦ Rayon mərkəzlərində, digər şəhər və qəsəbələrdə - 12.6 manat;
- ✦ Kənd yerlərində - 10.5 manat.

Fərdi sahibkarlar məcburi sosial sığorta ayırmalarını sahibkar kimi uçota alındığı deyil, faktiki fəaliyyət göstərdiyi ərazilər üzrə müəyyən olunmuş məbləğ əsasında aylıq ödəməlidir. Məsələn, gözəllik salonu çalışdıran fərdi sahibkar Biləsuvar rayonunun ixtiyari bir kəndinin sakini kimi vergi uçotuna alınmışsa, lakin həmin xidməti Bakıda təşkil edirsə, bu halda hər ay 10,5 manat deyil, 21 manat icbari sosial ayırma ödəməlidir.

Gözəllik salonu və bərbərxana biznesi ilə məşğul sahibkar (fərdi sahibkar və ya hüquqi şəxs kimi qeydiyyatdan alınmasından asılı olmayaraq) bu xidməti göstərmək üçün özündən savayı işçilər cəlb edibsə, həmin işçilər müzdli işçi kimi rəsmiləşdirilməli, onlarla əmək müqaviləsi bağlamalı, maaş cədvəlinə uğun olaraq həmin işçilərin hesablanmış aylıq əmək haqqı məbləğinin 22%-i həcmində ayırmanı Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödəməlidirlər.

Əgər gözəllik salonu və bərbərxana biznesi ilə məşğul sahibkarın isitifadəsində olan əmlak (tikili) icarəyə götürülüb və icarəyə verən subyekt hüquqi şəxs statusuna malik deyilsə, bu hal-

¹²http://e-qanun.az/files/framework/data/3/c_f_3813.htm

da icarəyə götürən sahibkar icarə haqqından ödəmə mənbəyindən vergi tutaraq büdcəyə ödəyir. Bu vergi “ödəmə mənbəyində vergi” adlanır və aylıq icarə haqqından 14 faiz dərəcə ilə tutulur. Binanın icarəyə götürülməsi müddətləri, şərtləri, habelə onların təmiri üzrə xərclər qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada icarəyə verənlə icarəçi arasında bağlanılan müqavilədə razılaşıdırılır.

Vergi ilə bağlı vacib məsələlərdən biri də nəzarət kassa aparatlarının tətbiqidir. Vergi qanunvericiliyinin tələbinə görə, əgər gözəllik salonu və bərbərxana biznesi ilə məşğul sahibkarlıq strukturlarında işçilərin sayı sahibkarın özü birlikdə 2 nəfərdən çox deyilsə, bu strukturların kassa aparatlarından istifadəsinə ehtiyac yoxdur. Belə gözəllik salonlarında və bərbərxanalarda nağd pul hesablaşmalarının aparılması üçün forma və rekvizitləri Maliyyə Nazirliyi tərəfindən təsdiqlənmiş, xüsusi lisenziyası olan mətbəələrdə çap olunmuş ciddi hesabat blanklarından (mədaxil qəbzlərindən) istifadə olunmalıdır.

Qeyd: Vergi ödəyicisi olduğu yeri və ya yaşadığı yeri dəyişdikdə, vergi orqanına bu cür dəyişiklik baş verdiyi gündən 40 gün müddətində ərizə verməlidir. Vergi ödəyicisinin vergi uçotunda olduğu vergi orqanına olduğu yer və ya yaşadığı yer dəyişdiyi barədə ərizə ilə müraciət etdiyi gündən sonra 15 gün müddətində həmin vergi orqanı vergi ödəyicisinin yenidən uçota alınmasını (yəni əvvəlki vergi orqanından uçotdan çıxarılması və yeni vergi orqanında uçota alınması) həyata keçirməlidir.

4. İşçi qüvvəsindən istifadənin rəsmiləşdirilməsi

Ölkə qanunvericiliyinə əsasən, gözəllik salonu və bərbərxana biznesi ilə məşğul sahibkarlar hər hansı şəxsi iş və ya xidmət üçün cəlb edə bilər. İşə götürülən fiziki şəxslərin rəsmiləşdirilməsi iki formada həyata keçirilə bilər:

- ✦ əmək müqaviləsi və ya
- ✦ xidmət müqaviləsi bağlanmaqla.

Əmək müqaviləsi əsasında işə cəlb edilən hər bir işçi işəgötürən (həm fərdi sahibkar, həm də hüquqi şəxs) tərəfindən məcburi dövlət sosial sığortası üzrə sığortalanmalıdır. Yeni işçi qəbul edilərsə hər qəbul edilmiş yeni işçi üçün DSMF-in yerli qurumlarına işəgötürən tərəfindən ərizə ilə müraciət edilir.

Müraciət edildikdən 1 ay sonra DSMF-in yerli qurumları tərəfindən işçilərin sosial sığorta şəhadətnamələri (SSŞ) işəgötürənə təqdim edilir.

Məcburi dövlət sosial sığortası ilə yanaşı işəgötürən işçiləri özəl sığorta təşkilatlarında istehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından icbari sığorta etdirməlidir. Bunun üçün işəgötürən həyat sığortası ilə məşğul olan sığorta şirkətinə müraciət edib həmin şirkət ilə sığorta müqaviləsini bağlayır.

5. İşçilərin dövri tibbi müayinəyə cəlbinin təmin olunması, salon və bərbərxanaların sanitar-gigiyenik qaydalara uyğunluğunun yoxlanılması

Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin Kollegiyasının “İcbari tibbi müayinələrin təkmilləşdirilməsi barədə” 13 dekabr 2012-ci il tarixli 46 sayılı Qərarına uyğun olaraq “İşçilərin icbari tibbi müayinələrinin keçirilməsi tələb olunan işlərin siyahısı” təsdiqlənib. Həmin qərara görə, bərbərxanaların və gözəllik salonlarının işçiləri ildə 2 dəfə məcburi qaydada həkim yoxlamasından keçməli, zəruri müayinələr verməlidirlər.

Bundan başqa, qüvvədə olan qanunvericiliyə¹³ görə, gözəllik salonları və bərbərxanalarda insan sağlamlığının qorunmasını

¹³<http://e-qanun.az/print.php?internal=view&target=1&docid=13&doctype=1>

təmin etmək üçün təhlükəsizlik qaydalarına əməl olunmalıdır. Belə ki, İnzibati Xətalər Məcəlləsinə görə, kosmetoloji və bərbərxana xidmətləri göstərilərkən universal təhlükəsizlik tədbirlərinə əməl edilməsi müntəzəm olaraq Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzi tərəfindən monitorinq edilə bilər. Monitorinq zamanı sanitariya-gigiyena və epidemiya əleyhinə rejimlərin pozulması halları aşkarlanarsa, fiziki şəxslər üç yüz manat miqdarında, vəzifəli şəxslər beş yüz manatdan yeddi yüz manatadək miqdarda, hüquqi şəxslər iki min manatdan iki min beş yüz manatadək miqdarda cərimə edilə bilər.

6. Bərbər salonlarının təşkili və fəaliyyəti üzrə dövlət standartlarının tətbiqi

Azərbaycan Respublikası Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən 2 oktyabr 2013-cü ildə «Məişət xidmətləri. Bərbərxana xidmətləri. Ümumi texniki tələblər» adlı 51142-2013 sayılı Dövlət Standartları təsdiqlənib. Sənədə əsasən, bərbərxana xidmətləri 3 cür təsnif olunur: ən azı bir xidmət göstərən adi bərbərxanalar, ən azı 2 xidmət göstərən bərbərxana salonları və 3 və daha çox xidmət göstərən «Lüks» gözəllik salonları.

Mövcud standartlara görə, «Lüks» gözəllik salonları xidmət göstərməklə yanaşı, kosmetik və parfümeriya materiallarının satışını da həyata keçirilə bilər. Digər iki bərbərxana xidməti həyata keçirən sahibkarlar üçün bu hüquq tanınır.

Bu standartların tətbiqində məqsəd gözəllik salonlarında xidmətlərin təşkilinə dair tələbləri müəyyənləşdirməkdir. Sənəddə bu sahibkarlıq növü çərçivəsində müştərilərə aşağıdakı xidmətlərin göstərilməsi qeyd olunur:

- ✦ saç kəsilməsi;
- ✦ üzün qırılması;

- ✦ dərinin təmizlənməsi;
- ✦ dərinin massaj edilməsi;
- ✦ manikür və pedikür;
- ✦ pariklərin qoyulması.

Standartlara görə, sahibkarlar bu fəaliyyəti həm stasionar qaydada, yəni bilavasitə özlərinə məxsus xüsusi təşkil olunmuş binalarda, ya da səyyar – yəni müştərilərin sifarişləri əsasında onların təklif etdiyi yerlərdə göstərilə bilər.

Sənəddə həmçinin gözəllik salonu biznesilə məşğul olan sahibkarlar üçün təhlükəsizlik və ekoloji tələblər də müəyyən edilib. Məsələn, təhlükəsizlik tələblərinə görə, gözəllik salonlarında vaxtı ötmüş materillardan, sertifikatsız avadanlıqlardan istifadə qadağandır. Yaxud qüvvədə olan ekoloji standartlara əsasən, gözəllik salonları normativlərə uyğun isitmə və havalandırma sisteminə malik olmalı, su və kanalizasiya şəbəkəsinə qoşulmalıdır.

7. Dövlət orqanlarına hesabatların təqdim edilməsi

Sahibkarlıq fəaliyyəti dövründə hüquqi və fiziki şəxslər dövlət orqanlarına dövrü hesabatlar təqdim edir.

Sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi kimi qeydiyyatdan keçmiş vergi ödəyiciləri vergi orqanlarına rüblük və illik bəyannamələr təqdim edirlər. Rüblük hesabatlar zamanı sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi vergi orqanına sadələşdirilmiş vergi bəyannaməsini və ödəmə mənbəyindən tutulan vergi bəyannaməsini (əgər ehtiyac olarsa) təqdim edir. İllik olaraq isə illik balans və işçilərə dair hesabat və yol vergi bəyannaməsi təqdim edir. ƏDV ödəyiciləri isə vergi orqanlarına aylıq ƏDV, illik mənfəət, illik əmlak və illik yol vergi bəyannamələrini təqdim edir.

Dövlət sosial müdafiə orqanlarına rüblük və illik hesabatlar, bununla yanaşı fərdi uçot məlumatları haqqında illik hesabatlar təqdim olunmalıdır.

Nəhayət, hesabat təqdim olunması gərək olan dövlət qurumlarından biri statistika strukturlarıdır. Lakin fərdi sahibkarlardan statistika orqanlarına hesabat təqdim etmək tələb olunmur. Lakin hüquqi şəxslər Dövlət Statistika Komitəsinə illik və rüblük statistik hesabatlar təqdim etməlidir.

Bölmə II

Gözəllik salonu və bərbərxana biznesi ilə məşğul olanlar üçün ən mühüm hüquqi-normativ sənədlər

Vergi Məcəlləsi

Verginin ödənilmə müddələri, vergi dərəcələri, vergi hesabatlarının verilmə vaxtı, ödəyicilərin hüyuq və vəzifələri, vergi sanksiyaları ilə bağlı normaları tənzimləyir.

“Sosial sığorta haqqında”

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Sosial sığorta haqlarının ödənilmə müddələri, sığorta ödənişlərinin həcmi, hesabatın təqdim olunma vaxtı bağlı normaları tənzimləyir.

“Dövlət rüsumu haqqında”

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Kiçik sahibkarlıq subyektlərinin istifadə edə biləcəyi müxtəlif notarial əməliyyatların aparılması və dövlət xidmətlərinin göstərilməsi ilə bağlı rüsumların növləri və həcmilə bağlı normaları tənzimləyir.

“Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların tənzimlənməsi və sahibkarların maraqlarının müdafiəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Dövlət təftiş orqanları tərəfindən kiçik sahibkarlıq subyektlərində aparmalı olduğu yoxlamaların növləri, həmin qurumların səlahiyyətləri və vəzifələri, yoxlamaların dövriliyi ilə bağlı normaları tənzimləyir.

“Sahibkarlıq fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Bu qanun sahibkarlığın prinsiplərini, sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinin hüquqlarını və vəzifələrini, onun dövlət tərəfindən müdafiə olunmasının forma və üsullarını, sahibkarların dövlət orqanları ilə qarşılıqlı münasibətlərini müəyyənləşdirir.

“Kiçik sahibkarlığa dövlət köməyi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Bu Qanunda kiçik sahibkarlığa dövlət köməyinin iqtisadi, hüquqi, təşkilati əsasları, forma və üsulları əks olunub

51142-2013 sayılı Dövlət Standartları «Məişət xidmətləri. Bərbərxana xidmətləri. Ümumi texniki tələblər»

Bərbərxana və gözəllik salonu biznesilə məşğul olan sahibkarlar öz fəaliyyətlərinin təşkilatı ilə bağlı bütün dövlət standartları (işçilərə qarşı peşə-ixtisas tələblərindən tutmuş xidmətlərin çeşid-inədək) bu sənəd vasitəsilə müəyyən edilir

İşçilərin icbari tibbi müayinələrinin keçirilməsi tələb olunan işlərin siyahısı” təsdiqlənməsinə dair Səhiyyə Nazirliyinin Kollegiyasının qərarı

Bərbərxana və gözəllik salonunda çalışan işçilərin həkim müayinəsindən keçməsinin hüquqi şərtlərini və dövriliyini tənzimləyir.

Bölmə III

Gözəllik salonu və bərbərxana biznesi ilə bağlı peşə hazırlığı imkanları

Bu sahədə biznes qurmaq istəyən, özünü və ya çalışdırmaq istədiyi işçiləri peşəkar mütəxəssis olaraq ixtisaslaşdırmağı düşünən şəxslər ölkənin müxtəlif ərazilərdə fəaliyyət göstərən texniki peşə-məktəblərində bu imkanı əldə edə bilərlər. Həmin məktəblərə daxildir:

- ✦ 1 №-li Bakı Peşə Məktəbi
- ✦ 3 №-li Bakı Peşə Məktəbi
- ✦ 7 №-li Bakı Peşə Məktəbi
- ✦ 10 №-li Bakı Peşə Məktəbi
- ✦ 12 №-li Bakı Peşə Məktəbi
- ✦ 13 №-li Bakı Peşə Məktəbi
- ✦ 1 №-li Gəncə Peşə Məktəbi
- ✦ Naftalan Peşə Məktəbi
- ✦ Lerik Peşə Məktəbi
- ✦ Oğuz Peşə Məktəbi
- ✦ Tərtər Peşə Məktəbi
- ✦ Yevlax Peşə Məktəbi

Bu məktəblərin hər birində bərbər-manikürçü və bərbər-vizajist kimi müxtəlif peşələr üzrə ixtisaslaşmaq mümkündür.

Bundan əlavə, Dövlət Məşğulluq Xidməti orqanları peşə hazırlığı, ixtisasının artırılması və yenidən hazırlıq proqramları çərçivəsində bərbər peşələri üzrə 2 aylıq kurslar təşkil edir¹⁴. Həmin kurslar ya müqavilə əsasında mövcud texniki-peşə məktəblərində, ya Xidmətin təlim-tədris mərkəzlərində həyata keçirilir.

¹⁴<http://ses.gov.az/az/menu-32.html>

Bölmə IV

Sahibkarlar üçün faydalı məlumatlar: biznes-planı necə tərtib etməli, krediti necə əldə etməli?

Biznes-planın hazırlayarkən nələrə diqqət yetirməli?

İstənilən biznes üçün ilk addım biznes-planın hazırlanmasından gedir. Belə planlar fəaliyyətin nəticələrinin qiymətləndirilməsi, biznesin təşkili üçün ehtiyac duyulan resursların axtarılıb tapılması baxımından çox mühüm alətdir. Adətən biznes-planda sahibkar həyata keçirmək istədiyi biznes fəaliyyətinin ideyasını, məqsədini və həmin fəaliyyətin təşkili üsullarını və formalarını əks etdirir. Biznes-planı hazırlayarkən sənədin aşağıdakı tipik stukturuna diqqət yetirilməlidir:

1) Giriş hissə yazılmalıdır. Bu hissədə biznes fəaliyyəti batədə müfəssəl informasiyalar təqdim edilməli, iş təcrübəniz və biznes həyatınız haqda detallı bəhs etməlisiniz. Giriş hissədə həmçinin planlaşdırdığınız biznes fəaliyyətində özünüzdün üstünlüklərinizi, resurslarınızı təsvir etməlisiniz.

2) Gələcək fəaliyyətiniz təsvir olunmalıdır. Təsvirdə aşağıdakı məlumatlar əks etdirilməlidir:

- ✦ Resurslarınızı sadalayın. Bura əmlakınız (torpaq, tikili, maşın və avadanlıqlarınız), onların fiziki durumu, əmək resurslarınız barədə məlumatlar daxil edilməlidir. Bundan əlavə, resurslarınızı artırmaq (yaxud bərpa etmək), işçi qüvvəsini təkmilləşdirməklə bağlı təkliflərinizi də təsvir hissəsinə daxil edin. Biznesinizin təşkili üçün binanızı alacağınız və ya icarəyə götürəcəyiniz barədə mütləq qeyd edin.
- ✦ Fəaliyyətinizin məqsədini izah edin. Bu hissədə planlaşdırdığınız sahibkarlıq fəaliyyəti barədə düşüncələriniz, potensial gəlirləriniz barədə gözləntiləriniz, fəaliyyətinizi nə qədər uzun müddətə planlaşdırdığınız, gəlirinizi biz-

nesinizin inkişafına necə xərcləyəcəyiniz barədə yazın. Fəaliyyətinizdə öz bilik və bacarıqlarınızı, maliyyə vəsaitinizi necə yönəldəcəyinizi əsaslandırın.

- ✦ Göstərəcəyiniz xidmətləri qeyd edin. Göstərəcəyiniz xidmətlərin çeşidi haqda müfəssəl bəhs edin, həmin xidmətlərə tələbatı əsaslandırın.
- ✦ Fəaliyyət göstərəcəyiniz məkanı göstərin. Xidmətinizi harada təşkil edəcəyinizi qeyd edin – bu yer şəxsi mülkünüzdür, yoxsa icarəyə götürəcəksiniz? Bu əmlakın infrastruktur təminatının müştərilərə (ilk növbədə su və elektrik enerjisi təminatı) keyfiyyətli və gigenik normalara uyğun xidmət göstərməyə imkan verib-vermədiyini təsvir edin.
- ✦ Rəqabət aparmaq imkanlarınızı təsvir edin. Məşğul olacağınız biznes sektorunda əlverişli rəqabət şərtləri mövcud olduğunu, həmin sahədə rəqiblərinizin nə dərəcədə çox olduğunu qeyd edin. Bir neçə əlaqəli suala da cavab yazın: təklif etdiyiniz xidmətlərin keyfiyyətini və cəlbediciliyini rəqiblərinizdən fərqli etmək üçün hansı planlarınız və ideyalarınız var? Siz rəqabətdə üstün gəlmək üçün göstərdiyiniz xidməti ucuz etməyi, yoxsa xidmətlərinizin keyfiyyətini yüksəltməyi həlledici sayırsınız- bu suala cavabı əsaslandır, hər 2 yolun üstünlüklərini və çatışmazlıqlarını sadala.
- ✦ Müştəri kontingentinizi təsvir edin. Müştəri kontingentiniz kimdir və ya gələcəkdə kimlər ola bilər? Onların sosial tərkibi, maddi imkanları necədi, keyfiyyətli xidmətə görə yüksək haqq ödəməyə hazır olan varlı və orta təbəqədir, yoxsa ucuz haqq hesabına keyfiyyətə xüsusi diqqət ayırmayan yoxsul təbəqə? Eyni müştəri nə qədər intensivliklə (məsələn ay ərzində neçə dəfə) sizin xidmətdən bəhrələnir? Siz onların maraq və ehtiyacları ilə

maraqlanırsınızmı? Əgər maraqlanırsınızsızsa, bu barədə qısa da olsa yazın. Bu cür müştəri məlumat bankı formalaşdırmanın xidmətlərinizin keyfiyyətinin artırılmasında və biznes risklərinin idarə olunmasında sizə çox vacibdir.

- ✦ Fəaliyyətinizin hüquq əsaslarını yazın. Spesifik olaraq sizin biznes sferanızı tənzimləyən hüquqi mexanizmlər və sənədlər haqqında məlumatınız varmı? Ölkədə sahə xüsusiyyətlərindən asılı olmayaraq biznesin tənzimlənməsini təmin edən ümumi normativ-hüquqi aktlarla bağlı nə dərəcədə məlumatlısınız? Siz öz biznesinizin təşkilində hüquqi mexanizmlərdən necə faydalanmağı düşünürsünüz? Bütün bu suallara ətraflı cavab yazın.
- ✦ Marketing planınızı təsvir edin. Marketing planı sizin bazara təklif etdiyiniz xidmətə tələbatı formalaşdırmaq sayəsində xidmətin təşkili və idarə olunması planıdır. Marketing planının mahiyyəti odur ki, siz müştəri cəlb etmək, öz işinizin başqa rəqiblərlə müqayisədə daha sərfəli olması barədə məlumatları yaymaq üçün hansı üsullardan yararlanacağınızı, onları öz xidmətinizin üstünlüklərinə necə inandıracağınızı təsvir edirsiniz. Bir sözlə, siz xidmətinizin təbliğatını və reklamını necə quraçağınızı barədə ətraflı yazın.
- ✦ İşçi heyətinizin imkanlarını təsvir edin. İşçi heyətiniz barədə yazın – təkbaşna işləyəcəksiniz, ailə biznesi olacaq, yoxsa kənar işçi qüvvəsi cəlb edəcəksiniz? İşçilərin peşəixtisas tərkibi, sayı barədə yazın. Sizin üçün işçi seçimində hansı meyarların öncül olduğunu detallı təsvir edin.
- ✦ Biznesinizi necə idarə edəcəyinizi təsvir edin. Biznesinizi təkbaşna, yoxsa ortaqlıq əsasında idarə edəcəyiniz barədə yazın. Əgər ortaqlıq olacaqsa, onun şərtləri, rəsmi öhdəliklərə əsaslanıb-əsaslanmadığı haqda yazın. Gəlirlərin aranız-

da necə bölüşdürüləcəyi barədə razılaşmanızın şərtlərini qeyd edin.

- ✦ Maliyyə planınızı təsvir edin. Biznes-planın ən vacib bölməsi maliyyə planıdır. Maliyyəyə çıxış, əldə olan maliyyə resurlarını idarə etmək istənilən biznes sahəsi üçün böyük məsuliyyətdir. Səhv maliyyə idarəçiliyi biznes üçün iflas deməkdir. Biznes planda siz özünüzdən nə qədər maliyyə resurslarına malik olduğunuzu, bu qədər vəsaitlə hansı işləri görə bildiyinizi təsvir edirsiniz. Amma hansı əlavə işləri görməklə rəqabətə davamlı biznesə çevrilə biləcəyinizi, bu işlər üçün kənardan nə qədər maliyyəyə ehtiyacınız olduğunu əsaslandırmalısınız. Əgər satıla və pula çevrilə bilən likvid əmlakınız varsa, planda bu barədə mütləq yazın. Maliyyə yardımını hansı subyektlərdən ala biləcəyinizi sadalayın – təkcə bankdan pul götürməyi düşünürsünüz, yoxsa yaxın çevrənizdən də borc almaq imkanlarınız var? Mütləq elə mənbələrə müraciət edin ki, borclanma sizin üçün əlverişli olsun. Dəqiq hesablamalısınız ki, borc aldığınızdan nə qədər müddət sonra gəlir əldə etməyə başlayacaqsınız. İllik və aylıq büdcənizi tərtib etməli, gəlirlərinizin mənbələrini və həcmi, xərclərinizin strukturunu (əmək haqqı, vergilər, mal-material xərcləri, icarə xərcləri və s.) detallı yazın. Biznesinizin inkişafı o zaman uğurlu sayılacaq ki, qazancınız məxaricinizdən çox olmalıdır. Əks halda sizin biznesiniz iflas olaraq bazardan çıxmalıdır.

Biznes-planın hazırlanması nümunələri ilə bu veb-səhifələrdən tanış olmaq mümkündür:

http://www.economy.gov.az/index.php?option=com_content&view=article&id=152&Itemid=146&lang=az

<http://sahibkarol.biz/>

Kredit almaq üçün nələri bilməliyik?

Biznes kreditlər həm kommersiya şərtləri, həm də güzəştli əsaslarla götürülə bilər. Qanunvericiliyə əsasən, 18 yaşına çatmış hər bir ölkə vətəndaşı kredit götürə bilər. Lakin kredit almaq istəyən şəxslər aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:

- ✦ Kredit üçün müraciət edən şəxsin müsbət kredit tarixçəsi olmalıdır;
- ✦ Ərizəçi başqa bank və kredit təşkilatlarından götürdüyü öhdəliklərin yerinə yetirilməsində gecikmə halları ilə üzləşmiş olmamalıdır;
- ✦ Ərizəçinin öz biznesi olmalı və biznes əməliyyatlarının həyata keçirilməsi zamanı yerli qanunvericilik heç bir halda pozulmamalıdır;
- ✦ Ərizəçinin şəxsiyyət vəsiqəsi olmalıdır;
- ✦ Ərizəçi ölkə ərazisində yaşamalıdır, hal-hazırkı yaşadığı ünvan qeydiyyatda olduğu ünvandan fərqlidirsə, faktiki yaşadığı ünvandan arayış təqdim olunmalıdır.

Banklar adətən kredit üçün müraciət etdikdən sonra kredit sifarişlərinin qiymətləndirilməsini aparır. Qiymətləndirmə meyarları kreditlərin həcmi, müddəti, onlarla bağlı risklərin səviyyəsi, borcalanın fəaliyyət növü və digər amillərlə müəyyən edilir.

Kredit üçün müraciətçinin girov təminatı və zəminləri olmalıdır. Girov təminatı kimi daşınar (avtomobil, ziynət əşyaları və s) və ya daşınmaz əmlak (ev, torpaq və s.) çıxış edə bilər.

Müraciətçiyə aşağıdakı hallarda kredit verilməsindən imtina olunur:

- ✦ Ölkə qanunvericiliyinə və normalarına əsasən qeyri-qanuni hesab olunan hər hansı fəaliyyət növünə
- ✦ Müştərinin 3 və daha çox kredit öhdəliyi olduqda və gecikmə etdikdə müraciətdən imtina olunur

- ✦ Müştərinin biznesi haqqında məlumat toplamaq mümkün olmadıqda və ya saxta məlumatlar verdikdə müraciətə mənfəət cavab verilir
- ✦ Aylıq gəlirləri və xərclərinin fərqi kredit hissəsini geri ödəməyə imkan vermədikdə kredit verilmir

Bank kredit verməyə razılaşsa, tərəflər arasında kredit müqaviləsi bağlanır. Müqavilədə kreditin məqsədi, məbləği, qaytarılma müddəti, qaytarılma üsulu, kredit üzrə faizlərin, o cümlədən illik faiz dərəcəsinin məbləği, tərəflərin məsuliyyəti və s. öz əksini tapır.

Kreditin alınmasına dair faydalı məlumatları buradan əldə etmək mümkündür:

http://sahibkarol.biz/gen/html/azl/virtual_tehsil/virtual_tedris-7.htm

Sahibkarların Virtual Tədris Mərkəzi

25 Aprel 2014

Axtarış əbuzünü ədəstli

Baş sahifə Qanunçuluq Statistika Kıtabxana Mühit indeksləri Sorgular TV mütakərrəflər Faydalı linklər

Sahibkarlıq nə deməkdir?

Biznes ideyan yoxdursa ona necə İspas bilərəm

Biznes plan və onun qiymətləndirilməsi

Biznes üçün sahibkarlıq formalarını seçməlisən

Biznesini qeydiyyatdan keçirməlisən

Xüsusi razılıqlar və icazələr almırsan

Çalışmayan mülkiyyəti haradan əldə etmək olar

Məmurlar sizi incədirsə hara müraciət edə bilərsiniz?

Vergilər

Bazar araşdırması, Marketing

Personali necə seçməlisən Əmək müqaviləsi

Biznesin idarə edilməsində nələr vacibdir

USAID FROM THE AMERICAN PEOPLE

EDF SBIHYF

Bu veb-sahifə Amerika xalqının USAID vasitəsilə göstərdiyi saxavətli dəstəyinin nəticəsində ərsəyə gəlmişdir. Veb-sahifə "Kiçik sahibkarlığa dəstək" layihəsi çərçivəsində SBIHYF tərəfindən hazırlanmışdır. Burada yerləşdirilən məlumatlar SBIHYF -ə məxsusdur və buna görə USAID və Amerika hökuməti məsuliyyət daşımır.

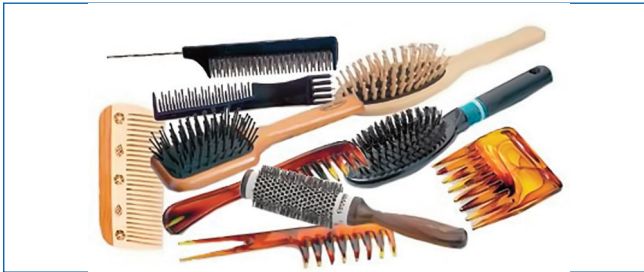
Hiçkür.com

Viz. today	1
Vizite	418
Pop. today	1
Online	1

Bölmə V.

Avadanlıq və ləvazimatlar barədə məlumat

Gözəllik salonları və bərbərxanalar üçün avadanlıq və ləvazimatlarla bağlı əsas məlumatlar		
Kateqoriyası	Nüminəvi markalar	Bazarda orta qiymət intervalı
Daraqlar (<i>Ukladka və kəsim daraqları, keramik daraqlar</i>)	Brushen Rodeo 1019 Rodeo 1020S Rodeo 1021 Rodeo 1022 Rodeo 1418 Rodeo 3033 naços Rodeo 4005 Rodeo 4006 Rodeo 4007 Termix brushen Rodeo 1025s Rodeo 1026 Rodeo 1026s Rodeo 1027 Rodeo 1028 Rodeo 1241	Qiymətlər 3.0-6.0 manat intervalında dəyişilir. Məsələn, Rodeo 1026s darağının qiyməti 6 manat, Rodeo 1022 darağının qiyməti 3 manat təşkil edir

Depilasiya <i>(depilasiya və parafinoterapiya üçün lazım olan vasitə və avadanlıqlar)</i>	Lipuçka (kaset) Lipuçka aparatı Depilasiya salftkalar üçün Depilasiya üçün əritmə və süzmə qazanları	Təyinatından asılı olaraq depilyasiya avadanlıqlarının və ləvazimatlarının qiyməti 2-50 manat intervalında dəyişilir. Məsələn, bazarda depilyasiya üçün qazanın qiyməti 45-50 manat, lipuçka üçün kaset 2-2.5 manatdı
---	---	---

<p>Elektrik avadanlıqları (<i>Fenlər, saç düzləşdirici ütülər, ploykalar, saç qırxaq maşınkalar, tatuaj, epilatorlar</i>)</p>	<p>Vafelka aparatı BAB 2512TTE Ultra Curl BAB 2071E Turbo Stratos 3800 Tornado 7000 Su dalğası ployka BAB 2269TTE Ployka Titanium Tourmaline 16 MM BAB 2171TTE Tornado 7000 Ployka Titanium Tourmaline 32 MM BAB2274 UV Lampa Fen BabyliSS PRO Caruzo Moser 1884-0050 Lİ+PRO Sterilizator Rodeo 1418 Su dalğası ployka BAB 2269TTE Epilatorlar Fenlər</p>	<p>Təyinatından asılı olaraq elektrik avadanlıqlarının qiyməti bazarda 30-250 manat intervalında dəyişilir. Məsələn, manikur və pedikur üçün ultrabənövşəyi sterilizator lampalı alətlərin qiyməti 30-35 manat, Ploykalar oturmaqda qızdıraraq BabyliSS BAB 2351E aparatının qiyməti təxminən 240-250 manat təşkil edir</p>
--	---	---

Manikur və pedikur avadanlıqları <i>(Ploykalar, saç düzləşdirici ütülər, saç qırخان maşınkalar, tatuaj aparatları)</i>	Frezer Manikur Dırnağ qayçısı KM-03 Manikur Lopatkası (Puşer) Manikur Pilka Manikur ət qayçısı K-01 Manikur Ət qayçısı KM-01 Pedikur vannası Sterilizator UV Lampa	Təyinatından asılı olaraq bu avadanlıqlarının qiyməti bazarda 35-60 manat intervalında dəyişilir. Məsələn, pedikur vannası 60 manat, UV lampa 35 manat təşkil edir
--	--	--

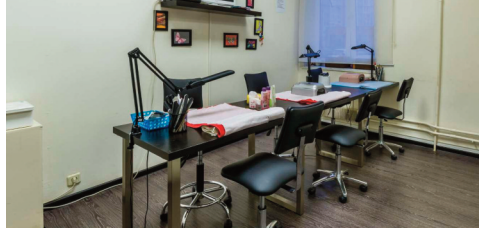
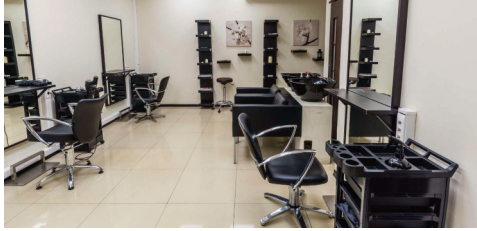

Qayçılar <i>(Professional bərbər qayçıları)</i>	İsti qayçı Jaguar Pastel Plus Jaguar Pastel Plus Phlir Jaguar Prestyle relax Kiepe 5	Təyinatından asılı olaraq qayçıların qiyməti bazarda 18-800 manat intervalında dəyişilir. Məsələn, Kiepe 5 qayçısı 18 manat, İsti qayçı 800 manatdır
---	--	--

Salon avadanlığı	Kreslolar Kuşetkalar Manikür masası Moyka Üz-qaş kreslolar	Bu ləvazimatların qiyməti bazarda çox fərqlidi və 30-40 manatdan 1000-1500 manatadək dəyişilir
-------------------------	--	--

Bölmə VI

Sahibkarlar üçün faydalı linklər

Bilavasitə sahibkarlıq fəaliyyətilə bağlı dövlət orqanları

<http://www.taxes.gov.az/> – Vergilər Nazirliyi

<http://www.economy.gov.az> – İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi

<http://www.sspf.gov.az/> – Dövlət Sosial Müdafiə Fondu

<http://anfes.gov.az/az/> – Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu

<http://icazeler.gov.az/> – Rəsmi qurumlardan alınmalı olan icazələrin rəsmi informasiya portalı

Kommunal xidmət müəssisələri

<http://www.azerenerji.gov.az/> - “Azərenerji” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti

<http://www.bes.az/> - “Bakıelektrikşəbəkə” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti

<http://azersu.az/> - “Azərsu” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti

Sahibkarlığın inkişafı ilə əlaqəli ictimai qurumlar

<http://sme-ltd.info/> - Sahibkarın Məsləhət Evi

<http://ehr-az.org/> - İnsan Hüquqları Üzrə Maarifləndirmə İctimai Birliyi

<http://labourrights-az.org/> - Vətəndaşların Əmək Hüquqlarını Müdafiə Liqası

http://www.edf.az/ts_general/azl/index.php - Sahibkarlığın və Bazar İqtisadiyyatının İnkişafına Yardım Fondu

<http://ask.org.az/?lang=az> - Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar Konfederasiyası

Bölmə VII

Gözəllik salonları və bərbərxana biznesinin təşkililə bağlı dövlət standartları

Bərbərxana xidmətləri göstərən biznes strukturları 3 cür təsnifləşdirilir¹⁵:

- ✦ Gözəllik salonu
- ✦ Bərbərxana salonu
- ✦ Bərbərxana

Salonlar istifadə etdikləri avadanlıq və materialların keyfiyyətinə, xidmət ərazisinin böyüklüyünə, binanın dizaynına görə bərbərxanalardan fərqlənməlidir.

Gözəllik salonları 3 və daha çox xidmət çeşidi (saçın kəsilməsi, kosmetoloji xidmətlər, manikür və s.), bərbərxana xidmətləri azı 2 xidmət (məsələn, saçın kəsilməsi və üzün qırılması), bərbərxanalar isə azı bir xidmət (məsələn, saçın kəsilməsi) təklif etməlidir.

Həm gözəllik, həm də bərbər salonları temperaturu və nəmişliyi tənzimləyən cihazlara malik olmalı, bərbərxanalar üçün isə bu normativ tələb olunmur.

Salonlar əlavə xidmətlər (xidmət üçün öncədən sifarişlərin qeydə alınması, ayrı-ayrı müştəri qrupları üçün xidmət kartotekasının hazırlanması, müştərilərə isti və sərin içkilərin təklif olunması, kosmetoloji məhsulların satışının təşkili və s.) nəzərdə tutulur. Amma qüvvədə olan dövlət standartları bərbərxanalar üçün əlavə xidmətləri nəzərə almır.

Salonlar ildə bir dəfə, bərbərxanalar isə 2 ildə bir dəfə işçilərinin ixtisas səviyyəsini yüksəltmək üçün təkmilləşdirmə kurslarına və ya təlimlərə göndərməlidir.

¹⁵1142-2013 sayılı Dövlət Standartları «Məişət xidmətləri. Bərbərxana xidmətləri. Ümumi texniki tələblər»

Gözəllik salonunda işləyənlərin azı 25%-i bərbər-modelyer olmalı, bərbərlər 4 və 5-ci səviyyədə, kosmetoloqlar 4-cü səviyyədə manikür və pedikür xidməti göstərənlər azı 2-ci səviyyədə usta dərəcəsinə malik olmalıdırlar. Bu tələblər bərbər salonlarına və bərbərxanalara aid deyil.

4 | KİÇİK SAHİBKARLAR ÜÇÜN BƏLƏDÇİ

Bölmə VIII

«Gözəllik salonu» biznesinin üzləşdiyi tipik inzibati manelər və çıxış yolları

Tədqiqat çərçivəsində Bakı şəhərində və ölkənin müxtəlif iqtisadi rayonlarında gözəllik salonu və bərbərxana xidməti biznesi ilə məşğul olan 8 nəfər sahibkardan müsahibələr götürülüb. Onlardan yarısı qadın, yarısı isə kişi bərbərxanalarının sahibləri olub. Onlardan hamısı hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslər olub. Müsahibələrdə məqsəd gözəllik salonu və bərbərxana xidməti biznesi ilə bağlı aşağıdakı məsələləri qiymətləndirmək idi:

- ✦ Biznes mühitinin hazırkı durumu;
- ✦ Dövlət orqanları ilə münasibətlərin vəziyyəti;
- ✦ İşçilərlə münasibətlərdə vəziyyət;
- ✦ Sahibkarların üzləşdiyi əsas problemlər;
- ✦ Biznes mühitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində təkliflər.

Müsahibələrin nəticələrinin analizi göstərir ki, gözəllik salonu və bərbərxana xidməti biznesinə münasibətdə səlahiyyətli qurumların yanaşmasında əlahiddə fərq yoxdur. Digər biznes fəaliyyətlərində olduğu kimi, bu strukturlar da müntəzəm olaraq aşağıdakı orqanlarla görüşməli olurlar:

- ✦ vergi məsələlərilə bağlı vergi orqanları;
- ✦ yanğın təhlükəsizliyi ilə bağlı fəvqaladə hallar üzrə qurum;
- ✦ əhəlinin sağlamlığı ilə bağlı sanitar-epidemioloji nəzarət orqanı;
- ✦ icbari sosial ayrımlarla bağlı dövlət sosial müdafiə təşkilatı;

- ✦ əmək münasibətlərinin və əmək şəraitinin tənzimlənməsilə bağlı əmək müfəttişliyi;
- ✦ əraziyə məsul polis sahə müvəkkili;
- ✦ rayon icra hakimiyyətinin ticarət və xidmət məsələlərinin tənzimlənməsinə məsul qurumu.

Müsaiblərin təhlili gözəllik salonu və bərbərxana xidməti biznesi sahəsində aşağıdakı problemləri ortaya qoyur:

- ✦ Vergi sahəsində. Müsaibə iştirakçılarının bildirdiyinə görə, vergilər vaxtlı-vaxtında ödəndikdə vergi orqanları ilə sahibkarlar arasında problem demək olar ki, yaranmır. Lakin nəzarət-kassa aparatlarının tətbiq olunmadığı kiçik obyektlərdə adətən problem verginin məbləğinin müəyyən olunması ilə bağlı yaranır. Belə ki, belə obyektlər üçün bəzən vergi orqanları öz baxışları ilə vergi öhdəliyi müəyyən etməyə çalışırlar ki, bəzən təyin olunan məbləğ sahibkarların real vergi potensialından xeyli yüksək olur.
- ✦ Sanitar-epidemioloji nəzarət sahəsində. Müsaibələrdən aydın oldu ki, bu sahədə çalışan sahibkarların demək olar ki, gözəllik salonlarında çalışan işçilərin bilavasitə özlərinə və onların istifadə etdiyi avadanlıqlara, materiallara qarşı qoyulan texniki tələblərdən və qanunverçilik normalarından tam xəbərsizdirlər. Halbuki, məsələn, qanunverçilik bu sahədə çalışanların ildə azə 2 dəfə tibbi baxışdan keçməsinə, onların yalnız sertifikatlaşdırılmış avadanlıqlardan və kosmetoloji məhsullardan istifadəsinə icazə verir. İstifadə olunan avadanlıq və cihazlar ultrabənövşəyi şüalar buraxan xüsusi aparatlar vasitəsilə dezinfeksiya olunmalıdır.
- ✦ Əmək və sosial hüquqlarla bağlı məsələlərin tənzimlənməsi sahəsində. Müsaibələrdən aydın olur ki, əmək

müfəttişliyi və sosial müdafiə qurumları ilə münasibətlərdə ciddi problemlə üzləşmirlər.

- ✦ Hakimiyyət orqanları ilə münasibətlər sahəsində. Bir çox qurumlarla qeyri-rəsmi ödənişlər sayəsində münasibətləri yoluna qoymaq mümkün olur. Bu sırada ilk növbədə polis orqanları və yanğın təhlükəsizliyinə məsul qurumların adı çəkildi.
- ✦ Kommunal xidmət orqanları ilə münasibət sahəsində. Gözəllik salonları və bərbərxanalar üçün vacib olan kommunal xidmətlər elektrik enerjisi, su və kanalizasiya xidmətləridir. Müsahibələr zamanı sahibkarların bu xidmətlərin əldə edilməsi ilə bağlı əsas narazılıqları aşağıdakılar olub: (1) bu xidmətlər üzrə tariflərin həcmi kiçik və iri sahibkarlıq subyektləri üzrə differensial olmalıdır; (2) bu xidmətlərin əldə olunması üçün texniki şərtlərin verilməsi ilə bağlı şərtlər kiçik sahibkarlıq subyektləri üçün əlverişli deyil: texniki şərtin əldə olunması üçün uzun müddət (bəzi hallarda 1 aydan çox) və çoxlu sayda qurumlarından sənədlər tələb olunur. Bundan əlavə, sayğacların quraşdırılması üçün qeyri-rəsmi ödənişlər tələb olunur.
- ✦ Əmlakın əldə olunması və rəsmiləşdirilməsi sahəsində. Gözəllik salonu və bərbərxana üçün şəxsi bina tikmək üçün torpaq sahəsi əldə etmək üçün muhiti sahibkarlar şəffaf, əlverişli hesab etmirlər. Müsahibələrdən aydın oldu ki, icra hakimiyyətlərindən torpaq sahəsinin əldə olunma qaydaları və şərtləri ümumiyyətlə qeyri-müəyyəndir. Bələdiyyələrdən hərrac və müsabiqələr yolu ilə kiçik sahibkarlıq məqsədilə torpaq sahəsinin alınması bir qayda olaraq öncədən razılaşdırılıb qeyri-rəsmi ödəniş edilmədən mümkün deyil.

**Gözəllik salonu və bərbərxana biznesi:
Kiçik sahibkarlar üçün bələdçi.**

Kompüter dizaynı: Ariz Allahverdiyev

Format 84x102 1/32 1,5 ç.v. Tiraj 300 ədəd.

Kitab AZSEA MMC -də çap edilib.

Kitab pulsuz paylanır.